

den økonomiske og den moralske Side. Jeg vil begynde med den politiske Side; det er altid rart at begynde med det, hvor man kan nøjes med at give Tilslutning. Og jeg vil sige, at med Hensyn til Reformpartiets politiske Virksomhed har jeg ikke haft Grund til at beklage mig, jeg kan sige, at jeg i det store og hele gennemgaaende har været helt og fuldt ud tilfreds med Reformpartiets politiske Virksomhed. Jeg kan slet ikke se, at Reformpartiet har svigtet sin politiske Fortid, som det er blevet sagt, eller at det ærede Medlem fra Ringkøbing i det hele taget har svigtet de Forhaabninger, man fra et Venstrestandpunkt rent politisk set var berettiget til at nære til ham under de Forhold, hvorunder han tiltraadte Styret. Det Lovgivningsarbejde, som jo særlig har karakteriseret Reformpartiets politiske Styrelse, nemlig Gennemførelsen af den kommunale Valgretsreform, har for mig staaet som et godt Stykke Lovgivningsarbejde, hvor man egentlig gennemførte mere, end jeg for mit Vedkommende havde turdet vente og haabe, og jeg forstaaer ikke og har ikke forstaaet den Kritik, der fra radikal og socialdemokratisk Side i det Spørgsmaal er udfoldet overfor det ærede Medlem og hans Parti. Jeg kan ikke se rettere, end at denne Kritik i Virkeligheden har skadet de Radikale og Socialdemokraterne mere end Reformpartiet.

Naar man ser paa Reformpartiets Styrelse fra et human Standpunkt, kan jeg sige, at ogsaa der glæder det mig at kunne give Partiet delvis Tilslutning, men ogsaa kun delvis. Det forekommer mig nemlig, at allerede der er Hjertet begyndt at løbe af med Forstanden. Det forekommer mig, at man med Hensyn til den humane Virksomhed har forstaaet lovlig lidt og mindre klart at skille mellem ægte og forlorn Humanitet. Derved er efter min Mening Partiets Humanitet bleven for dyr, thi den forlorne Humanitet er altid den dyreste. Som et særlig grelt Eksempel paa, hvad jeg vil kalde forlorn Humanitet, mener jeg, at de store Embedslønningsslove staa. Det ærede Medlem fra Ruds-Vedby (H. L. Jørgensen) har ved Forsvarslovenes Behandling uimodsagt udtalt, at Embedslønningsslovene havde paa draget Samfundet en ekstra Byrde paa 9,000,000 Kr. aarlig. Jeg vil sige, at hvis det nu viser sig, at de, der faa disse Penge, i Virkeligheden i Forvejen ere bedre stillede end de, der skulle betale dem, er det efter min Mening en forlorn Humanitet, og jeg mener, man maa sige, at gennem-

gaaende, naar alle Forhold tages i Betragtning, er det vistnok Tilfældet her.

Jeg skal ikke ved denne Lejlighed komme ind paa en nærmere Undersøgelse i det hele taget af Embedsmændenes efter min Mening i mange Retninger privilegerede Stilling i vort Samfund, men jeg tror, at vi maa ind paa at se noget mere nøgternt paa disse Forhold. Det er jo snart blevet saadan, at naar et Embede bliver ledigt, er der, for at bruge et rundt Tal, 100, der søge det. Af disse 100 bliver den ene foretrukken, og det første, han gør, er at sige til de 99, der blive udenfor: Ville I nu give mig noget mere i Løn — thi det er jo faktisk dem, der blive udenfor, som maa betale hele Flotheden. Jeg tror, det er et forkert Princip, og jeg tror, vi maa ind paa at tage noget Reb i Sejlene overfor al den forlorne Humanitet og forlorne Medfølelse, som efter min Mening i alt for høj Grad har været til Stede overfor vor Embedsstand. For ikke at trække Tiden ud skal jeg unnlade at komme nærmere ind paa dette ved denne Lejlighed. Jeg mener, at man i Fremtiden i langt højere Grad end hidtil ved al vor Lovgivning, ogsaa den humane, maa ind paa at se paa Bekostningen. Det arbejdende, det producerende Samfund, som i sidste Instans skal bære alle Byrderne, har et billigt Krav paa, at det bliver nøje overvejet, saa man ikke laver Humanitet paa en saadan Maade, at den bliver sin egen Modsætning. Jeg tror, at man maa sige, at den Humanitet, som er gennemført under Venstrereformpartiets Styrelse, og som i og for sig alle Venstrømænd ere glade over, har været for dyr. Jeg sigter herved ogsaa til den Slags Humanitet, der bestaar i, at man undertiden for at gennemføre en lille Stump Humanitet laver et Embedsmaskineri, som sluger en alt for uforholdsmæssig Del af de Penge, man har ment at kunne undvære til vedkommende humane Formaale.

Ved at omtale disse Forhold kommer jeg saa uvilkaarlig ind paa den tredie Side, jeg vil se Reformpartiets Styrelse fra, den økonomiske. Og jeg maa lige straks sige, at her maa jeg beklage, at jeg ikke længere kan yde Partiet nogen Anerkendelse for dets Virksomhed. Vi have hørt adskilligt om den økonomiske Situation, og den er sikkert saa fortvivlet, som den vel neppe har været, jeg antager ikke at sige for meget, naar jeg siger, i hvert Fald den sidste Menneskealder. Jeg skal afholde mig fra i denne Forbindelse at nævne Tal; jeg skal kun henvise til den udmær-